

Elbúcsúztatták Ladányi Ferencet

Ladányi Ferenc Kossuth-díjas színművész, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze, a Nemzeti Színház tagját kedden mély részvétellel búcsúztatták a Farkasréti temetőben. A ravatalnál megjelent Bízó Gyula, a Művelődésügyi Minisztérium Színházi Főigazgatóságának vezetője, a Nemzeti Színház vezető munkatársai, a budapesti színházak képviselői, művészeti életünk számos kiválósága.

A Nemzeti Színház igazgatóságának és társulatának, valamint a Színházművészeti Szövetség elnökségének nevében Both Béla, a Nemzeti Színház igazgatója búcsúzott az elhunytól. A Nemzeti Színház párt- és szakszervezetének nevében Osváth Béla mondott búcsúszavakat.

Ismét elment egy színész, aki a szegedi színpadról került Pestre és vált ismertté, naggyá, országos hírvé. Az utóbbi években ritkán játszott már. Nemrég a TV irodalmi vetélkedőjén, mint zsűri-tag szerepelt, s ezt követően most vasárnap, Balzac elbeszélésének TV-filmjén láttuk. Ez volt az utolsó szereplése. Ezt az alakítását ő már meg sem nézhette a képernyőn, csak a TV-nézők, akik itt búcsúztatták a szerepe szerint is meghalt Ladányi Ferencet.

Hála a technikának, a színész után ma már nemcsak az emléke marad, hanem a film és a magnószalag is, mely hívatra van vizsgálisan és hallhatóan hirdetni az elhunyt nagy művészek emlékeit.

Ladányi Ferenc hosszú vidéki színészkedése után 1942-ben került végre nagy színházhoz, a szegedi színpadra és innen, a felszabadulás után Pestre. Szegeden érte el először azt, hogy egyéniségének, az színészi skálájának megfelelő szerepekhez jusson. Pompás emberábrázolásán, egyszerű színpadi megjelenésén kívül külön művészi eszköze volt Ladányinak a hangja, az a báronyos meleg, minden modulációra alkalmas ritka plaszticitású orgánus, mely mint csillogó jelmez járult alakításához. Benne a legszerecsesebb találkozásban került a színészi értelem az emberi alkotni tudás, a figurális meglátás és a nagy intelligencia együvé, ami kevés színésznek adatott meg. Minden szavában és mozdulatában a kiváló intelligencia és ízlés nyilatkozott meg. Tudta, hogy mit szabad eljátszania klasszikus és szalon szerepekben egyaránt, és túláradó színészi őszintén-csapongásaival is mindenkor egy célra tört: embert ábrázolni sorsával és eszméivel. Soha nem kereste az olcsó hatásokat. Volt egyéniségében valami Odrya emlékeztető szívhez szóló melankolikus sötét színezet is. Ladányi a legszebb beszélni színészeink közé tartozott s e mellett, mint kiváló versmondó az irodalom forrószívű rajongója is, amit talán Tóth Árpádnak, a költőhöz való közeli rokonsága váltott ki belőle.

Ladányi Ferenc hosszú vidéki színészkedése után 1942-ben került végre nagy színházhoz, a szegedi színpadra és innen, a felszabadulás után Pestre. Szegeden érte el először azt, hogy egyéniségének, az színészi skálájának megfelelő szerepekhez jusson. Pompás emberábrázolásán, egyszerű színpadi megjelenésén kívül külön művészi eszköze volt Ladányinak a hangja, az a báronyos meleg, minden modulációra alkalmas ritka plaszticitású orgánus, mely mint csillogó jelmez járult alakításához. Benne a legszerecsesebb találkozásban került a színészi értelem az emberi alkotni tudás, a figurális meglátás és a nagy intelligencia együvé, ami kevés színésznek adatott meg. Minden szavában és mozdulatában a kiváló intelligencia és ízlés nyilatkozott meg. Tudta, hogy mit szabad eljátszania klasszikus és szalon szerepekben egyaránt, és túláradó színészi őszintén-csapongásaival is mindenkor egy célra tört: embert ábrázolni sorsával és eszméivel. Soha nem kereste az olcsó hatásokat. Volt egyéniségében valami Odrya emlékeztető szívhez szóló melankolikus sötét színezet is. Ladányi a legszebb beszélni színészeink közé tartozott s e mellett, mint kiváló versmondó az irodalom forrószívű rajongója is, amit talán Tóth Árpádnak, a költőhöz való közeli rokonsága váltott ki belőle.

Ladányi Ferenc hosszú vidéki színészkedése után 1942-ben került végre nagy színházhoz, a szegedi színpadra és innen, a felszabadulás után Pestre. Szegeden érte el először azt, hogy egyéniségének, az színészi skálájának megfelelő szerepekhez jusson. Pompás emberábrázolásán, egyszerű színpadi megjelenésén kívül külön művészi eszköze volt Ladányinak a hangja, az a báronyos meleg, minden modulációra alkalmas ritka plaszticitású orgánus, mely mint csillogó jelmez járult alakításához. Benne a legszerecsesebb találkozásban került a színészi értelem az emberi alkotni tudás, a figurális meglátás és a nagy intelligencia együvé, ami kevés színésznek adatott meg. Minden szavában és mozdulatában a kiváló intelligencia és ízlés nyilatkozott meg. Tudta, hogy mit szabad eljátszania klasszikus és szalon szerepekben egyaránt, és túláradó színészi őszintén-csapongásaival is mindenkor egy célra tört: embert ábrázolni sorsával és eszméivel. Soha nem kereste az olcsó hatásokat. Volt egyéniségében valami Odrya emlékeztető szívhez szóló melankolikus sötét színezet is. Ladányi a legszebb beszélni színészeink közé tartozott s e mellett, mint kiváló versmondó az irodalom forrószívű rajongója is, amit talán Tóth Árpádnak, a költőhöz való közeli rokonsága váltott ki belőle.

Bernula Mihály:

Szökevények

Rézso elhúzta a száját.
— Felsőbbrendű faj, pfuj! — Rézso nem tudott nagyokat mondani, a tettek embere volt. A tettek beszéltek helyette. Kicsit szentimentális, de bator természetű volt sokszor megcsodáltuk. És szerettük. Halvány, ragyás arcát szimpatikus vonások tarkították. A ravaszágát is az emberek érdekében használta fel. Szabó gazda is rögtön megkedvelte. Meghívta a lakására és Rézso el is ment vele. Úgy ballagtak le a dombról beszélgetve, mosolyogva, mint régi ismerősök. Fél óra múlva visszajöttek, puha kenyeret hoztak, meg friss tejet. Lukács Bandi egészen felvidult. Fél liter tejet egyszerre megivott. De az álmoságtól nem tudott szabadulni. Nagykotát ásitott és a szemét dörzsölte. Andrásit is megnyugdott, kemény arcvonásai meggyűltek.

Kint szép idő volt, a nap már felkúszott az ég oldalára. Az ébredő természet lágy illata töltötte meg a levegőt. A frontnak csak tompa moraját hallottuk, mintha valahol megkezdte volna. Dél körül kifelé fordultunk a házikó elé. Sétáltunk magunkat. Három napig éltünk az új szálláson. A gazda feljárt hozzánk, órákon át beszélgettünk. Megszerettünk bennün-

Filmhírek a nagyvilágból

Jean Luc Godard filmre viszi Balzac „Kurtizánok tündöklése és bukása” című művét, Georges Franju pedig Kafka „A kastély” című regényéből készíti filmet.

Stendhal „A szerelemről” című műve foglalkoztatja a filmeseket. A könyv alapján négy epizódból álló filmet készített Jean Orel francia rendező. A főszerepeket Elisa Martinelli és Michel Piccoli fogja játszani.

Simone Signoret és Yves Montand ismét találkozik a vásznon „A gyilkosok lakása” című filmben. A filmet Costo-Gravas görög rendező készíti. Simone Signoret leánya, Allegret szintén játszik benne. Ez lesz a fiatal színésznő első filmfellépése.

Orson Welles Spanyolországban rendezte Shakespeare IV. Henrik-je nyomán készülő filmjét. Ő maga Falstaff szerepét játssza. A filmben számos angol, francia, amerikai és spanyol filmszínész szerepel.

A nyár előhírnökei:

Lakás sportszatyorban, praktikus víkendház

A Fővárosi Bútor, Hangszer és Sportszer Kiskereskedelmi Vállalat igazgatója, Weinberger György sajtótájékoztatót tartott az új tavaszi és nyári idényvel kapcsolatos felkészüléséről. Elmondotta, hogy az idén nemcsak több camping-cikk kerül forgalomba, mint tavaly, hanem bővítik a választékot is. Március végén nyílik meg a budapesti Váci utcai Diadal sportáruház helyén az ország első camping-áruháza, melyben a kirándulás és a táborozás valamennyi kellékét megtalálhatják a vásárlók.

A közkezdelt olcsó campingátrak választéka tovább bővül, a most forgalomba kerülő 800 forintos import sátor akár egy kis sportszatyorban is elfér. A sátrak felszerelése között található több olyan praktikus újdonság, melyet még a motorkegéllyel vagy vonattal utazó turisták is könnyen magukkal vihetnek. Modern kivitelű, praktikus víkendházak gyártását kezd-

te meg Zala megyében az Egervári Faipari Ktsz. A 3 vagy 4 ágyas víkendházban toleajtós szekrényt építettek be. Felszerelése közé tartozik még az asztal székekkel, valamint mosdó. A ktsz 300 víkendházat készíti az idén.

— Te, ez a lányok ágya.
— Honnan tudod?
— Nem érzed? No meg nézd — s az orrom alá dugott egy csipkés nadrágot.
Elfordultam tőle.
— Menj a pokolba.
— Mi az, tán nem is lenne jó?
— Nem!
— Nono.
— Hagyj aludni.
— Jó, aludj.

El is aludtam. Kilenc óra körül ébredtetek fel a lányok. Valamelyik a talpamat vakarta. Rajtuk kívül senki nem volt a szobában. Mondtam nekik, hogy menjenek ki, fel akarok öltözni. Nagyon nevettek.
— Szégyellős?
— Igen.
— Nahát, katona, aztán szégyelli magát.
— Katona talán nem is szégyellheti magát?
— Mi úgy tudjuk, hogy nem.
— Honnan tudják?
— Miféleképp úgy mondják, hogy a katona, meg a pap... szóval tudja...
Ezt a Piri mondta. De Anna befogta a száját. Kuncogtak mind a ketten. Arcuk majd kicsattant az egészségtől. Erős keblükön szinte szétpattant a ruha. Ezek bizony elbánnának velem — gondoltam magamban és kértem őket, tényleg hagyjanak magamra, mert szeretnék felöltözni. Nagy nehezen kivonultak a szobából. Magamra vettem a ruhát és kinéztem az udvarra.

Véssék a szobrokra alkotójuk nevét!

Szeged városa többek között sok szép szobráról is híres. Tudomásom szerint városunk parkjaiban s a tereken több mint 50 szobor van. A szobrok nagy részén azonban nem olvasható az alkotóművész neve. Szép volna, ha Szeged város vol-

na az első az országban, ahol minél hamarabb — lehetőleg a szabadtéri játékok megkezdése előtt — minden szoborra jól láthatóan rávésnék az alkotóművész nevét.

Dr. Adámty József

Ahol példamutató a kiszolgálás

A Széchenyi téri 109-es számú csemegeüzletben gyakran vásárolok, s az ott dolgozók jó munkájáról meggyőződhettem. Ebben az üzletben valóban a kulturált szocialista kereskedelem érvényesül. Az eladók rendkívül előzékenyek. Érdemes beszélni arról is, hogy az üzlet pénztárosnői gyors munkájuk mellett még a csúcsforgalom idején is kedvesek, és jó példát mutat-

nak a fejlett kereskedelem érintkezési formájának kialakításában. Szabó Andrásné és Szendrei Istvánné pénztárosnők nagy felelősséggel járó munkájuk közben sem feledkeznek meg a fizető vevőknek udvarias „köszönöm”-mel nyugtázzák a fizetés teljesítését. Jó lenne, ha példájukat valamennyi kereskedelmi dolgozó követné.

Révész Pál

Bankhitel az anyagmozgatás korszerűsítéséhez

Az Országos Tervhivatal elnöke, a pénzügyminiszter és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke együttes rendelkezést adott ki arról, hogy a vállalati anyagmozgatás korszerűsítésére, elsősorban gépesítésére hitel lehet igényelni a

Magyar Beruházási Banktól. A hitelnyújtás egyik feltétele, hogy a folyósított összeg segítségével csökkenjen az anyagmozgatásban foglalkoztatottak száma, vagy a további létszám iránti igény feleslegessé váljék.

A Magyar Beruházási Bank elsősorban állóeszközök beszerzésére, továbbá a beruházás megvalósításához szükséges átszervezésekre, felújításokra engedélyezhet hitelt, de átmenetileg anyagi segítséget nyújthat a gazdaságos üzemeltetéshez szükséges fogyasztóeszközök, göngyölegek, rakodólapok, egységládák stb. beszerzéséhez is. Az ötmillió forintot meghaladó hitel engedélyezéséhez az Országos Tervhivatal és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság egyetértése is szükséges. A hiteleket öt évig terjedő visszafizetési kötelezettséggel nyújtják.

A helyes családtervezés

● A koraszülések okai

● A megszakított terhesség következményei

Az utóbbi évtizedekben világszerte — így hazánkban is — megnőtt a koraszülések száma. Ezzel kapcsolatban dr. Tarján György főorvos, a Schöpf-Merei koraszülött kórház szülészeti osztályának vezetője a következő tájékoztatót adta az MTI munkatársának: — Az egészségügyi világszervezet meghatározása szerint koraszülötteknek tekintetők a 2500 grammnál kisebb súllyal született csecsemők, akik gyengébb ellenállóképességük miatt jobban ki vannak téve a megbetegedéseknek és különös gondozásra szorulnak. A születési súly azonban önmagában még nem döntő. Az úgynevezett terhesség alatti toxémia következményeként ugyanis a magzatok a méhben lefogyhatnak. Ilyen esetben a normális 9 hónapos terhesség után is 2500 gramm alatti súllyal jöhetnek világra olyan újszülöttek, akiknek például a fejmérete, testhossza teljesen normális. Bizonyos hormonális betegségekben, például cukorbetegségben szenvedő nők magzatát viszont már a terhesség nyolcadik hónapjában 3000 grammon felüli súllyal szülehetnek meg és ennek ellenére valóban koraszülöttek.

— Az orvos feladata nem csupán az, hogy megoldja a szülés körüli komplikációkat és elősegítse az idő előtt, kis súllyal született gyermekek felnevelését. A társadalmi és az egyén szempontjából sokkal nagyobb jelentőségű a koraszülések számának csökkentése.

A koraszülések okainak tisztázása bonyolult feladat, de annyi kétségtelen, hogy a patológiás terhességek, a szülési komplikációk, a koraszülések valószínűsége annál nagyobb, minél több sikertelen terhesség, vagy megszakított terhesség előzi meg a szülést. A terhesség normális lefolyásának legfontosabb feltétele, hogy a terhes nő egészséges legyen. Ezért a tanácsadásban bevezettük a terhesség előtti alkalmassági vizsgálatot is.

A koraszülések okainak tisztázása során szerzett tapasztalatok egyértelműen arra utalnak, hogy a családtervezés eszközei közül a lehetőleg határáig számítani kell a művi abortuszt.

Sokkal helyesebb fogamzásgátló szerekkel védekezni a nem kívánt terhesség ellen. A családtervezést megápoló orvosi vizsgálat és a veszélyeztetett terhesek gondozása, komplikációk esetén intézeti kezelése ugyan csak lényegesen hozzájárulhat az idő előtti szülések számának csökkentéséhez.

A társadalmi méretű megelőzés alapja azonban a koraszüléseket előidéző okok teljes felderítése és beható tudományos elemzése. Intézetünkben az elmúlt években ezért megkezdtük 10 000 szülés statisztikai feldolgozását, annak vizsgálatára, milyen fontosabb tényezők okozták, hogy az anyák nem tudták teljesen kihordani magzatjukat. A Központi Statisztikai Hivatal adatfeldolgozó gépeinek segítségével eddig négyezer esetet elemeztünk, s minden esetben 96 különböző körülményt vizsgáltunk. Az anyák előző betegségein, a terhesség lefolyásán, az anyák és gyermek szülés utáni sorsának alakulásán kívül nagy figyelmet szentelünk a munkahelynek és a terhesség alatti munkafeltételeknek is. Többek között megvizsgáltuk, hogy a terhes nő milyen kémiai anyagokkal került huzamosabb ideig érintkezésbe, például gyógyszerrel, vagy vegyipari stb. dolgozókkal. Ezeket a vizsgálatokat különösen azért tartjuk jelentősnek, mert a vállalatok a fennálló rendelkezéseket nagy többségükben komolyan veszik és igyekeznek a terhes nőket könnyebb beosztásba helyezni — fejtejt be tájékoztatást dr. Tarján György. (MTI)

Olvasóink írják

Hátha feltámad a lelkiismerete...

Azt a kis Velorex rokkantszállító járművet nem luxus célokra vettem magamnak, és nem azért parkiroztam ott a Lőcsei utca elején akkor este, mintha az nekem kényelmesebb lenne. És azt a 3 darab ponyvatakarót sem azért tettem a járműre, hogy csínytevésre alkalmat adjak...

A járművet azért kellett vennem, mert rokkant vagyok. És azért parkirozok a Lőcsei utca elején, mert az utca járhatatlan, s a lakásomig nem tudok a kocsi-val elmenni. A 3 ponyvatakarót azért tettem a járműre, hogy védjem az időjárás viszontagságaitól. Én azt hiszem, hogy mindezeket a „csínytevő” nem tudta, s azért vitte el a három ponyvatakarót. Én nem is veszem ezt bűnnek, be is hunyom a szememet, csak arra kérem, hogy valamelyik sötét este, amikor senki sem látja, tegye vissza azokat a ponyvákat arra a kis járműre. Mindezt azért írom, hátha feltámad a „csínytevő” lelkiismerete.

Dr. Várhelyi Gyula

Esperantó csoport Kisteleken

Kisteleken megalakult Csongrád megye legújabb esperantó csoportja. A csoport elnöke dr. Sümegi Ernő, titkára dr. Tóth István. A csoport tagságából 10 tag alapokú esperantó tanfolyamon vesz részt. A kisteleki esperantó csoport működését a Hazafias Népfőnt és a községi tanács is segíti.